

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session extraordinaire 1939	N° 27		Buitengewone zitting 1939
N° 4-VII : BUDGET	11 MAI 1939	11 MEI 1939	BEGROOTING N° 4-VII

BUDGET

du Ministère de l'Intérieur et de la Santé publique
pour l'exercice 1939.

B. --- Section de la Santé publique.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA SANTE PUBLIQUE (1)
PAR M. DE JAEGER (Ch.)

MESDAMES, MESSIEURS,

Le Ministère de la Santé publique a subi dans ces derniers mois de nombreuses vicissitudes : érigé en ministère autonome, il ne le resta que pendant deux ans; fut ensuite fusionné avec le Ministère de l'Intérieur; puis connut à nouveau quelques semaines d'autonomie; fit retour une seconde fois au Ministère de l'Intérieur, pour redevenir un Ministère autonome depuis le dernier remaniement ministériel. La Commission est unanime à se réjouir du retour à l'autonomie et exprime l'espoir que la situation actuelle sera maintenue parce que ces mutations nombreuses ne sont pas de nature à produire un effet utile, appréciable et durable dans une lutte qui a pour but d'améliorer la santé de la population.

L'état sanitaire de notre pays exige un effort continu car, en fait, la Belgique se trouve dans une situation moins privilégiée que les pays voisins, les Pays-Bas, le Danemark, la Suède, la Norvège, le Royaume-Uni, l'Allemagne et la Suisse.

Notre mortalité infantile est excessive, la mortalité des adultes est trop élevée et la mortalité masculine dans la seconde partie de la maturité est exagérée.

(1) La Commission, présidée par M. Van Belle, est composée de MM. Clerckx, De Peuter, Dexters, Dhavé, Lambotte, Materne, Philippart, Rombauts, Van den Eynde. — Artisien, Mme Blume-Grégoire, MM. Eckelers, Harmegnies, Meysmans, Sainte, Vandeveld (J.). — Behn, DeJaegher (C.), Lamborelle. — Lesseliers. — Ballet.

BEGROOTING

van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken
en Volksgezondheid voor het dienstjaar 1939.

B. — Afdeeling Volksgezondheid.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE VOLKSGEZONDHEID (1) UITGEBRACHT
DOOR DEN HEER DE JAEGER (Ch.)

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Het Ministerie van Volksgezondheid beleefde, de laatste maanden, talrijke wederwaardigheden : eerst werd het opgericht als zelfstandig Ministerie, wat het slechts gedurende twee jaar bleef; vervolgens, werd het versmolten met het Ministerie van Binnenlandsche zaken; daarna was het opnieuw zelfstandig gedurende eenige weken; dan keerde het terug naar het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, om opnieuw een zelfstandig Ministerie te worden, sedert de jongste ministerieele omvorming. De Commissie verheugt zich eenparig over dezen terugkeer naar de zelfstandigheid en vertrouwt dat de huidige toestand zal behouden blijven, omdat die talrijke wisselingen noch nuttig noch duurzaam kunnen zijn voor een werking die ten doel heeft de gezondheid van het volk te verbeteren.

De gezondheidstoestand van ons land vereischt een onverzwaakte belangstelling, daar België zich, in feite, in een minder bevoorrecht toestand bevindt dan de naburige landen, Nederland, Denemarken, Zweden, Noorwegen, het Vereenigd Koninkrijk, Duitschland en Zwitserland.

Onze kindersterfte is bovenmatig, de sterfte der volwassenen is te hoog en het mannelijk sterftecijfer, in de tweede helft van den rijperen leeftijd, is overdreven.

(1) De Commissie, voorgezeten door den heer Van Belle, bestaat uit de HH. Clerckx, De Peuter, Dexters, Dhavé, Lambotte, Materne, Philippart, Rombauts, Van den Eynde. — Artisien, Mme Blume-Grégoire, MM. Eckelers, Harmegnies, Meysmans, Sainte, Vandeveld (J.). — Behn, DeJaegher (C.), Lamborelle. — Lesseliers. — Ballet.

Dès lors, il est urgent de prendre toutes les mesures nécessaires afin de coordonner les moyens pour réagir contre cet état de choses.

Pendant les années où la Belgique fut dotée d'un Ministère de la Santé publique autonome, un programme réalisable fut arrêté. Certes, ce trop court espace de temps n'a pas permis de déceler l'influence des mesures prises, d'autant plus que plusieurs d'entre elles ont dû rester à l'état de projet et que d'autres, en raison des fluctuations politiques, n'ont pu aboutir à leur solution administrative. Mais il est permis d'affirmer que le mouvement était créé, l'élan donné. La suppression du Ministère brisa celui-ci : il s'agit de reprendre le travail et de poursuivre l'exécution du programme, mais avec des moyens beaucoup plus réduits.

La lutte contre la maladie doit être continuée, car celle-ci est pour l'individu un affaiblissement et une charge dont les effets ont leur répercussion sur la famille et sur la société.

Or, dans la plupart des pays on a réduit et on peut réduire encore considérablement les ravages de la maladie, de l'invalidité et de la mort. Nous ne pouvons oublier qu'en fait de santé, prévenir est toujours moins onéreux que de chercher à guérir le mal installé.

D'après les études faites dans ces pays, on peut évaluer la charge matérielle que représentent la maladie et ses conséquences : manque à produire, perturbation du travail, soins et assistance au malade lui-même, à sa famille, aux veuves et aux orphelins. Cette charge oscille autour de dix pour cent du revenu national, c'est-à-dire du total des revenus de tous les particuliers. La maladie coûte donc à la population plus que le logement auquel celle-ci consacre en Belgique, d'après le professeur Baudhuin, 7.5 p. c. du revenu national. Ce revenu étant estimé à 60 milliards, la charge de la maladie et de ses conséquences serait de 6 milliards environ.

En réalité, ce fut donc une économie à rebours que de supprimer le Ministère de la Santé publique pour cause d'économie à réaliser. Saluons la résurrection de ce département autonome dont l'action féconde aura sa répercussion sur l'économie générale du pays.

*
**

Le budget ordinaire de la Santé publique, pour 1939, s'élève à 72,627,151 francs contre 75,225,149 francs en 1938, soit une diminution de 2,597,998 francs sur 1938.

Cette diminution est en réalité plus considérable, car divers services relevant du Ministère du Travail et de la Prévoyance sociale ont été détachés de ce ministère pour être rattachés à la Santé Publique. Ce sont, notamment, le service des Habitations à Bon Marché et le service du Carnet Sanitaire.

En outre, ne figuraient pas au budget de 1938, les subsides accordés à la « Koninklijke Academie voor Genees-

Zonder verwijl, moeten dan ook al de noodige maatregelen worden genomen, ten einde al de middelen samen te bundelen om tegen dezen toestand in te gaan.

Gedurende de jaren dat België een zelfstandig Ministerie van Volksgezondheid bezat, werd een uitvoerbaar plan uitgewerkt. Zeker, in dit te kort tijdsverloop, was het niet mogelijk den invloed na te gaan van de genomen maatregelen, des te meer daar verscheidene er van niet ten uitvoer konden gelegd worden en andere, wegens de politieke wisselvalligheden, hun oplossing op bestuurlijk gebied niet hebben bereikt. Men mag echter verklaren dat de wagen aan het rollen werd gebracht en de eerste stoot gegeven. Door de afschaffing van het Ministerie, werden zij echter te niet gedaan : het werk moet dus opnieuw ter hand worden genomen en de uitvoering van het plan voortgezet, maar met veel beperkter middelen.

De bestrijding van de ziekten moet worden voortgezet daar deze het gestel van den enkeling ondermijnen en een last zijn waarvan de gevolgen hun terugslag hebben op het gezin en op de samenleving.

Welnu, in het meerendeel van de landen, heeft men de verwoestingen aangericht door de ziekte, de invaliditeit en den dood verminderd en kan men deze nog aanzienlijk verminderen. Wij mogen niet vergeten dat het, in zake gezondheid, steeds minder kostelijk is te voorkomen dan te pogen de kwaal te genezen.

Volgens de studiën in deze landen gedaan, kan men den materieelen last schatten van de ziekte en haar nasleep : minder voortbrengst, arbeidsstoornis, zorgen en bijstand aan den zieke zelf, aan zijn gezin, aan de weduwen en weezen. Deze last schommelt rond tien ten honderd van het nationaal inkomen, 't is te zeggen, het totaal van de inkomsten van al de particulieren. De ziekte kost dus aan de bevolking meer dan de huisvesting waaraan, in België, volgens professor Baudhuin, 7.5 p. h. van het nationaal inkomen, besteed wordt. Daar dit inkomen op 60 milliard wordt geraamd, zou de last van de ziekte en haar nasleep ongeveer 6 milliard bedragen.

Het was dus een verkeerde bezuiniging het Ministerie van Volksgezondheid af te schaffen, met de hoop een besparing te doen. Laten wij de herinrichting van dit zelfstandig departement begroeten, waarvan de vruchtbare werking een terugslag hebben zal op 's lands bedrijfsleven.

*
**

De gewone begroting van Volksgezondheid bedraagt 72,627,151 frank voor 1939, tegen 75,225,149 frank voor 1938, hetzij een vermindering van 2,597,998 frank op 1938.

Deze vermindering is, eigenlijk, merkkelijk grooter, daar verschillende diensten die onder het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg behoorden, van dit Ministerie werden losgemaakt om te worden gehecht aan de Volksgezondheid. Dit is het geval met den Dienst van de Goedkope woningen en den Dienst van het Gezondheidsboekje.

Bovendien, kwamen, op de begroting van 1938, de toelagen niet voor, verleend aan de Koninklijke Academie

kunde », fondée en 1938 et les dépenses exceptionnelles du Chapitre VIII, au total de 736,000 francs, nécessitées par les frais d'impression des carnets de bons de commande de stupéfiants (36,000 fr.) et l'intervention de l'Etat en faveur des communes ayant réalisé l'acquisition ou l'expropriation d'immeubles insalubres situés sur leur territoire (700,000 fr.).

Ces différents services émanent du budget pour les sommes suivantes :

a) *Service des Habitations à bon marché :*

Chap. I.	Art. 40. — 1b) ...	295,951	
	Art. 44. — 4 ...	1,824	
Chap. II.	Art. 47. — 4 ...	5,000	
	Art. 49. — 6 ...	3,500	
Chap. IV.	Art. 60. ...	275,000	
	Art. 61. ...	8,099,350	
	Art. 62. ...	30,724	
			8,711,349

b) *Koninklijke Academie voor Geneeskunde :*

Chap. I.	Art. 40. — 4 ...	46,541	
	Art. 44. — 4 ...	30,400	
Chap. II.	Art. 49. — 5 ...	30,000	
	Art. 50. — 3 ...	49,000	
	Art. 51. — 5 ...	52,500	
Chap. III.	Art. 56. — 2 ...	4,500	
			212,941

c) *Service du Carnet Sanitaire :*

Chap. II.	Art. 46. — 4 ...	10,000	
	Art. 47. — 5 ...	25,000	
	Art. 49. — 7 ...	5,000	
	Art. 51. — 6 ...	9,600	
			49,600

Ajoutons à cela le montant du Chap. VIII (dépenses exceptionnelles) ... 736,000

Total ... 9,709,890

Le budget ordinaire pour 1939 a donc subi — en comparaison de celui de 1938 — une diminution de :

$$2,597,998 + 9,709,890 = 12,307,888 \text{ francs.}$$

En outre, le Gouvernement, d'accord avec le Ministère de la Santé publique, demande une nouvelle réduction de : 1,075,000 fr. de sorte que finalement la diminution totale serait de :

$$12,307,888 + 1,075,000 = 13,382,888 \text{ francs.}$$

Quant au budget extraordinaire, il était de 124 millions en 1938, et il est ramené à 81 millions, en 1939, soit 43 millions en moins.

Au total, la Santé publique a subi une réduction massive de plus de 56 millions.

voor Geneeskunde die, in 1938, werd gesticht, noch de uitzonderlijke uitgaven van Hoofdstuk VIII, ten bedrage van 736,000 frank, die noodig waren voor het drukken van de bonboekjes voor het bestellen van verdoovingsmiddelen en de bijdrage van den Staat ten bate van de gemeenten die ongezonde op hun grondgebied gelegen woningen hebben aangekocht of onteigend (700,000 fr.).

Deze verschillende diensten komen op de begroting voor met de volgende bedragen :

a) *Dienst voor Goedkope woningen :*

Hoofdst. I.	Art. 40. — 1b) ...	295,951	
	Art. 44. — 4 ...	1,824	
Hoofdst. II.	Art. 47. — 4 ...	5,000	
	Art. 49. — 6 ...	3,500	
Hoofdst. IV.	Art. 60. ...	275,000	
	Art. 61. ...	8,099,350	
	Art. 62. ...	30,724	
			8,711,349

b) *Koninklijke Academie voor Geneeskunde :*

Hoofdst. I.	Art. 40. — 4 ...	46,541	
	Art. 44. — 4 ...	30,400	
Hoofdst. II.	Art. 49. — 5 ...	30,000	
	Art. 50. — 3 ...	49,000	
	Art. 51. — 5 ...	52,500	
Hoofdst. III.	Art. 56. — 2 ...	4,500	
			212,941

c) *Dienst van het Gezondheidsboekje :*

Hoofdst. II.	Art. 46. — 4 ...	10,000	
	Art. 47. — 5 ...	25,000	
	Art. 49. — 7 ...	5,000	
	Art. 51. — 6 ...	9,600	
			49,600

Voegen wij hierbij het bedrag van Hoofdstuk VIII (uitzonderlijke uitgaven) ... 736,000

Totaal ... fr. 9,709,890

De gewone begroting voor 1939 werd dus — in vergelijking met deze voor 1938 — besnoeid met :

$$2,597,998 + 9,709,890 = 12,307,888 \text{ frank.}$$

Bovendien, vraagt de Regeering, in verstandhouding met het Ministerie van Volksgezondheid, een nieuwe inkrimping van 1,075,000 frank, zoodat de totale inkrimping ten slotte

$$12,307,888 + 1,075,000 = 13,382,888 \text{ frank zou bedragen.}$$

Wat de buitengewone begroting betreft, deze werd van 124 miljoen, in 1938, teruggebracht op 81 miljoen, in 1939, hetzij 43 miljoen minder.

Alles bijeen genomen, onderging de Volksgezondheid een massale inkrimping van meer dan 56 miljoen.

Il est certes à regretter que pareille diminution ait été imposée à ce département où beaucoup est à faire, à organiser et tout à coordonner. Il est certes à regretter aussi que, alors que les traitements du personnel administratif et autres sont en augmentation, il y ait déflation des subsides prévus pour les activités dont bénéficie directement le public, telles que laboratoires, distributions d'eau, expertises, subsides aux plaines de jeux, aux organismes sportifs, aux établissements hospitaliers, etc. Mais les doléances au sujet des crédits mis à la disposition de la Santé publique sont vaines: l'Etat ne peut s'abstenir de proportionner ses dépenses à ses ressources et il est reconnu que le plafond des charges fiscales est atteint, sinon dépassé.

*
**

Puisque le Ministère de la Santé publique est reconstitué, il est souhaitable de détacher des différents autres ministères, outre les services déjà mentionnés, tous ceux qui ont pour mission de surveiller la santé à un titre quelconque et de les lui rattacher pour former un tout: les maladies professionnelles rattachées encore au Ministère du Travail et de la Prévoyance sociale, le service des aliénés ressortissant au département de la Justice pour tout ce qui concerne les capacités juridiques et l'administration des biens de ces malheureux mais qui, du point de vue médical et hospitalier relève nécessairement de la Santé publique et, enfin, l'inspection médicale scolaire dans son ensemble, alors qu'actuellement la surveillance technique seule est attribuée à la Santé publique.

Depuis des années, tous ceux que l'avenir des jeunes générations préoccupe, regrettent l'insuffisance de l'inspection médicale dans les écoles fröbeliennes et primaires, prévue par la loi de 1914. Si cette inspection est organisée d'une façon satisfaisante, voire même excellente, dans quelques grands centres et communes importantes du pays, il est avéré qu'elle n'existe qu'à l'état embryonnaire dans la plupart des petites localités. Il n'y a pas de plan d'ensemble et par conséquent les dépenses faites de ce chef restent improductives. Si l'inspection médicale scolaire a échoué dans son ensemble, c'est surtout parce qu'en l'instituant on a omis de rétribuer ceux qui en étaient chargés.

Nous savons que le problème est complexe et difficile à résoudre. Différents systèmes ont été proposés: chacun présente ses avantages et ses inconvénients, mais la question est assez intéressante pour s'atteler à la besogne avec la bonne volonté d'aboutir, tant du côté de l'administration que du côté du corps médical qui, en cette circonstance comme en tant d'autres, est disposé à collaborer à la recherche du système assurant un rendement efficace en même temps qu'il respecte ses intérêts légitimes et la liberté complète des parents de faire appel au praticien de leur choix.

Het is, ongetwijfeld, te betreuren dat dergelijke inkrimping werd opgelegd aan dit departement waar nog veel moet gedaan en ingericht en waar alles moet worden samengeoörd. Het is evenzeer te betreuren dat, terwijl de wedden van het bestuurspersoneel en andere toegenomen zijn, de toelagen werden ingekrompen, die voorzien zijn voor werken waaruit het publiek rechtstreeks voordeel haalt, zooals laboratoria, waterbedelingen, keuringen, toelagen aan speelvelden, sportverenigingen, hospitaal-inrichtingen, enz. De klachten over de kredieten die ter beschikking van de Volksgezondheid worden gesteld zijn echter vruchteloos: de Staat moet zijn tering naar zijn nering stellen en het is een feit dat de uiterste grens van de fiskale lasten bereikt zooniet overschreden is.

*
**

Daar het Ministerie van Volksgezondheid opnieuw werd samengesteld, ware het wenschelijk, buiten de reeds vermelde diensten, eveneens al de andere van de verschillende ministeries af te scheiden, welke ten doel hebben toezicht uit te oefenen op de gezondheid, in om 't even welk opzicht, en ze aan eerstgenoemd departement te hechten, ten einde een geheel te vormen, te weten: den dienst der beroepsziekten, nog gehecht aan het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg, den dienst der krankzinnigen, afhankelijk van het departement van Justitie, wat betreft de rechtsbevoegdheid en het beheer van de goederen dezer ongelukkigen maar die, in geneeskundige opzicht en inzake opneming in ziekenhuizen, noodzakelijk verbonden is aan Volksgezondheid en, ten slotte, het geneeskundig schooltoezicht in zijn geheel, terwijl thans slechts het technisch toezicht is toevertrouwd aan Volksgezondheid.

Zij die bezorgd zijn om de toekomst der jonge geslachten betreuren, sinds jaren, den onvoldoenden aard van het geneeskundig toezicht in de bewaar- en lagere scholen, voorzien bij de wet van 1914. Zoo dit toezicht op voldoening gevende, ja zelfs uitstekende wijze is ingericht, in sommige groote centra en belangrijke gemeenten van het land, blijkt nochtans dat het nauwelijks in wording is in de meest kleine localiteiten. Er is geen gezamenlijk plan voorhanden, en derhalve leveren de uit dien hoofde gedane uitgaven niets op. Zoo het geneeskundig schooltoezicht in zijn geheel schipbreuk heeft geleden, dan is dit voornamelijk het gevolg van het feit, dat bij de invoering er van over het hoofd werd gezien een bezoldiging toe te kennen aan die er werden mede belast.

Wij weten dat het vraagstuk ingewikkeld is en moeilijk een oplossing kan bekomen. Verschillende stelsels werden voorgesteld: elk daarvan levert zijn voor- en nadelen op, doch de kwestie is belangwekkend genoeg om zich aan de taak te wijden met den wil een uitslag te bereiken, zoowel aan den kant van het bestuur als aan dien van de geneesheeren die, bij deze gelegenheid zooals in andere omstandigheden, bereid zijn om mede te werken tot de opsporing van een stelsel waarbij een doeltreffende rendeeing wordt verzekerd en dat tevens hun billijke belangen eerbiedigt alsook de volledige vrijheid van de ouders om beroep te mogen doen op een geneesheer naar eigen keuze.

Des contacts ont déjà été établis entre l'administration de la santé publique et les organismes professionnels médicaux, tels que la Fédération médicale belge et l'Algemeen Vlaamsch Geneesheerenverbond, qui ont fait une étude approfondie de l'inspection médicale scolaire, soumise à leurs congrès et assemblées.

Sur la base de ces études les services de la Santé publique, d'accord avec ceux de l'Instruction publique, ont mis au point tout un plan de réforme de l'inspection médicale scolaire, qui, en raison des vicissitudes du Département, n'a jamais pu arriver jusqu'au Parlement.

Nous espérons que l'honorable Ministre voudra bien reprendre l'examen de la question dont la solution est d'un intérêt capital pour la santé de notre jeunesse.

De plus, il est de toute nécessité d'étendre l'inspection médicale à l'enseignement moyen et à l'enseignement professionnel. Dans ce dernier surtout, les élèves doivent être soumis à une surveillance médicale régulière. Rappelons qu'en vertu de l'arrêté royal du 28 septembre 1936, les jeunes travailleurs de moins de 18 ans doivent subir un examen médical le mois suivant leur admission à l'usine. Pareille disposition, appliquée aux élèves des écoles professionnelles, produirait les effets les plus salutaires. Les études dans ces écoles commencent à l'âge de 14 ans et ont une durée de 3 à 4 ans. C'est l'âge où l'organisme humain est en pleine évolution rapide, où il est le plus vulnérable et le moins résistant aux causes nuisibles.

La *Revue du Travail* a publié récemment un rapport sur la santé des jeunes ouvriers. Il est utile d'en appeler ici les conclusions:

En 1937, les médecins inspecteurs examinèrent 32,430 garçons et 17,700 filles de 14 à 18 ans. L'année antérieure 28,000 examens seulement furent faits. Les indications de ce rapport révèlent que notre jeunesse au travail est dans un état déplorable. En effet, les examens ont décelé: 900 cas d'affection osseuse et 370 cas de rachitisme, ce qui représente 2.5 p. c. des jeunes visités.

Les médecins constatèrent en outre 621 cas de lésions cardiaques, 132 cas de tuberculose et 281 cas d'insuffisance respiratoire, ce qui fait encore 2 p. c.

Enfin, il y eut 1,996 cas de diminution de la vue.

Mais, où le bât blesse très fort, c'est au point de vue « état général ». Car là, nous relevons 2,800 cas de débilité et 440 cas d'anémie.

On constate que, dans l'ensemble des visités, 15 p. c. des jeunes gens sont atteints d'affections diverses.

Le relevé statistique concernant la tutelle sanitaire des adolescents au travail pour l'année 1938 n'est guère plus brillant et confirme malheureusement les résultats obtenus en 1936 et 1937.

Het bestuur van volksgezondheid trad reeds in verbinding met de geneeskundige beroepsverenigingen, zooals de « Fédération médicale belge » en het Algemeen Vlaamsch Geneesheerenverbond, die een diepgaande studie hebben gewijd aan het geneeskundig schooltoezicht, studie voorgelegd aan hun congressen en vergaderingen.

Eensgezind met de betrokken diensten van het Openbaar Onderwijs, hebben die van Volksgezondheid, op grondslag van gezegde studies, een volledig hervormingsplan voor het geneeskundig schooltoezicht uitgewerkt dat, ten gevolge van de menigvuldige wijzigingen die zich bij het Departement voordeden, nog niet aanhangig kon worden gemaakt bij het Parlement.

Wij hopen dat de achtbare Minister opnieuw het onderzoek zal willen aanvangen van deze aangelegenheid waarvan de oplossing een hoofdzakelijk belang oplevert voor de gezondheid onzer jeugd.

Daarenboven, is het hoogst noodig het geneeskundig toezicht eveneens uit te breiden tot het middelbaar en tot het beroepsonderwijs. Bij dit laatste vooral, dienen de leerlingen aan een regelmatig geneeskundigtoezicht onderworpen. Laten wij in herinnering brengen dat, krachtens het Koninklijk besluit van 28 September 1936, de jonge arbeiders beneden 18 jaar een geneeskundig onderzoek moeten ondergaan, tijdens de maand volgend op hun intrede in de fabriek. Dergelijke bepaling, toegepast op de leerlingen der beroepsscholen, zou de heilzaamste uitslagen opleveren. De studiën nemen in die scholen een aanvang op den ouderdom van 14 jaar en strekken zich uit over 3 of 4 jaren. Dit is de ouderdom waarop het menscheijk organisme zich snel ontwikkelt, het meest gevoelig is en het minst bestand tegen de schadelijke oorzaken.

In het *Arbeidsblad*, verscheen onlangs een verslag over de gezondheid der jonge werklieden. Het lijkt van nut, hier de besluiten er van in herinnering te brengen:

In 1937, onderzochten de geneesheeren-inspecteurs 32,430 jongens en 17,700 meisjes van 14 tot 18 jaar. Tijdens het voorgaande jaar, hadden slechts 28,000 onderzoeken plaats. Uit de aanwijzingen van dit verslag blijkt, dat onze arbeidende jeugd zich in een erbarmelijken toestand bevindt. Door die onderzoeken kwamen inderdaad aan het licht: 900 gevallen van de beenderkwalen en 370 gevallen van rachitisme, hetzij 2.5 t. h. van de onderzochte jongelieden.

De geneesheeren stelden daarenboven 621 gevallen vast van hartaandoeningen, 132 gevallen van tuberculose en 281 gevallen van onvoldoend ademhalingsvermogen, wat nog 2 t. h. uitmaakt.

Ten slotte, deden zich 1,996 gevallen van verzwakking van het gezichtsvermogen voor.

Doch, wat veel te wenschen overlaat, is de « algemeene staat ». Want daar stippen wij 2,800 gevallen van zwakte aan en 440 gevallen van bloedarmoede.

Men stelt vast dat, op het totaal van die het onderzoek ondergingen, 15 t. h. der jonge lieden aangetast zijn door allerhande aandoeningen.

De statistische lijst betreffende het medisch toezicht over de jonge arbeiders, voor het jaar 1938, is geenszins schitterender en bevestigt ongelukkiglijk de in 1936 en 1937 bekomen uitslagen.

44,345 garçons et 29,510 filles, soit 73,855 adolescents subirent l'examen médical.

Chez 29,686 garçons et 19,530 filles, soit 49,216 adolescents on ne trouva aucune affection. Ce sont donc des cas normaux et ces adolescents peuvent donc être considérés comme étant en bonne santé, soit 65 p. c.

Par contre 14,659 garçons et 9,980 filles, soit 24,639 adolescents présentèrent une ou plusieurs affections pathologiques, dont ci-après le relevé :

	G	F
Maladies infectieuses et parasitaires ...	434	270
Tumeurs ...	12	3
Autres maladies générales ...	3,940	2,509
Maladies du sang et des organes hémato-poïétiques ...	309	426
Empoisonnements chroniques ...	11	1
Maladies du système nerveux et des organes des sens ...	2,896	2,240
Maladies de l'appareil circulatoire ...	1,742	557
Maladies de l'appareil respiratoire ...	1,245	600
Maladies de l'appareil digestif ...	6,525	4,932
Maladies de l'appareil uro-génital ...	626	808
Maladies de la grossesse, état puerpéral ...	—	31
Maladies de la peau et du tissu cellulaire ...	721	535
Maladies des os et des organes de la locomotion ...	886	422
Vices de conformation congénitaux ...	234	45
Maladies non-spécifiées ou mal définies ...	69	36

Si ces dépistages sont de nature à nous éclairer sur la situation sanitaire des jeunes ouvriers, il faut souligner que grâce à la mise en usage du carnet sanitaire, sous la surveillance médicale du Ministère de la Santé Publique, et en respectant absolument le secret médical, il sera de plus en plus aisé de mieux connaître la topographie nosologique de notre pays afin de porter l'effort là où le mal est le plus inquiétant.

S'il faut attribuer les troubles constatés ainsi chez les jeunes gens ouvriers à l'alimentation insuffisante et défectueuse, au logement malsain, il faut aussi citer comme cause importante le manque d'éducation physique.

Ne sont-ce pas les mêmes causes qui agissent sur la santé des élèves des écoles professionnelles et n'est-ce pas dans celles-ci que le rôle d'un cours d'éducation physique se perçoit le plus clairement ? Par lui, il faut corriger les attitudes vicieuses adoptées aux cours pratiques du bois, du fer, du vêtement, de la mécanique, etc., etc. C'est dans cet enseignement aussi qu'il est nécessaire d'être très sévère quant aux conditions hygiéniques des locaux des cours : aération parfaite, éclairage suffisant, propreté absolue, chasse aux poussières, etc.

L'enseignement universitaire ne peut être exclu de cette inspection. Nous employons le terme « enseignement universitaire » dans son acception la plus large, englobant non seulement les facultés classiques, mais aussi les écoles

44,345 jongens en 29,510 meisjes, hetzij 73,855 jonge lieden, hebben het medisch onderzoek ondergaan.

Bij 29,686 jongens en 19,530 meisjes, hetzij 49,216 jonge lieden, werd geen enkele kwaal vastgesteld. Dit zijn dus normale gevallen, en die jonge lieden kunnen dus worden beschouwd als zijnde in goede gezondheid, te weten 65 t. h.

Daarentegen, vertoonden 14,659 jongens en 9,980 meisjes, hetzij 24,639 jonge lieden, een of meer pathologische aandoeningen, waarvan hierna de opgave :

	J	M
Besmettelijke- en parasitaire ziekten ...	434	270
Gezwellen ...	12	3
Andere algemeene ziekten ...	3,940	2,509
Ziekten van het bloed en van de hémato-poïetische organen ...	309	426
Chronische vergiftigingen ...	11	1
Ziekten van het zenuwstelsel en van de zintuigen ...	2,896	2,240
Ziekten van den bloedsomloop ...	1,742	557
Ziekten van het ademhalingsstelsel ...	1,245	600
Ziekten van het spijsverteringsstelsel ...	6,525	4,932
Ziekten van de urinewegen ...	626	808
Zwangerschapsziekten, kraamvrouwen-toestand ...	—	31
Huid- en celweefselziekten ...	721	535
Ziekten van de beenderen en van de voortbewegingsorganen ...	886	422
Aangeboren lichaamsgebreken ...	234	45
Niet bepaalde of slecht bepaalde ziekten ...	69	36

Indien deze opsporingen eenig licht kunnen werpen op den gezondheidstoestand der jonge arbeiders, moet men er toch op wijzen dat het, dank zij de invoering van het gezondheidsboekje onder het geneeskundig toezicht van het Ministerie van Volksgezondheid en zonder het beroepsgeheim te schenden, hoe langer des te gemakkelijker worden zal om de verspreiding van de ziekten over het land te kennen, ten einde in te grijpen waar de toestand het meest zorgwekkend is.

Indien de aldus bij de jonge arbeiders vastgestelde stoornissen moeten geweten worden aan de ontoereikende en gebrekkige voeding, aan de ongezonde huisvesting, moet men ook als belangrijke oorzaak het gebrek aan lichamelijke opvoeding vermelden.

Zijn het niet dezelfde oorzaken die inwerken op de gezondheid van de leerlingen der beroepsscholen en is het niet in deze dat de leergang in lichamelijke opvoeding het meest noodig blijkt ? Deze heeft ten doel de verkeerde houding te verbeteren, die werd aangenomen bij de praktische leergangen in hout- en ijzerbewerking, in het kleermaken, in werktuigkunde, enz., en. Bij dit onderwijs, ook is het noodig zeer streng te zijn wat de hygiënische vereischten betreft van de lokalen waarin de leergangen worden gegeven : volmaakte luchttoevoer, voldoende verlichting, volstrekte reinheid, jacht op de stofnesten, enz.

Het universitair onderwijs mag niet worden uitgesloten van deze inspectie. Wij bezigen het woord « universitair onderwijs » in zijn ruimste beteekenis, waaronder niet alleen de klassieke faculteiten, maar ook de bijzondere

spéciales, les écoles techniques supérieures, les universités du travail, etc.

Dans plusieurs pays des recherches ont été faites et les constatations furent pénibles: beaucoup d'étudiants sont atteints de tares et d'affections organiques exigeant des mesures spéciales et, notamment, le séjour dans des maisons de repos et des sanatoria. Nous sommes heureux de constater qu'en Belgique aussi le mouvement est créé et que, dans les universités, on se préoccupe de l'état de santé des étudiants pour lesquels on a installé des plaines de jeux, des piscines et organisé des cours de culture physique et la pratique des sports sous surveillance médicale.

Cet ensemble de mesures devrait cependant être complété par un examen médical d'orientation professionnelle. Au moment où les emplois de l'Etat, comme ceux de beaucoup d'entreprises privées sont réservés à ceux qui sont physiquement aptes à les occuper, il est urgent d'éviter aux jeunes gens le terrible mécompte de se voir interdire l'accès des situations pour lesquelles ils ont accompli un gros effort par leurs études.

De cet ensemble de mesures prises en faveur de la santé des jeunes générations et de cette surveillance médicale constante, on est en droit d'escompter une amélioration notable de notre jeunesse qui, plus forte et plus résistante, sera mieux armée pour affronter les dures luttes de la vie avec leur répercussion sur la santé.

*
**

Un fois de plus, plusieurs membres de la Commission attirent l'attention de Monsieur le Ministre sur la question des fraudes des denrées alimentaires.

Deux courants se sont manifestés:

Le premier protestant contre la diminution des sommes prévues pour l'inspection des denrées alimentaires. Celle-ci ne peut réussir que si le nombre de prises est élevé.

L'an passé, les sommes mises à la disposition de ce service lui ont permis d'opérer des prises le dimanche et de dépister de nombreuses fraudes de viande, ainsi que de faire des prises de beurre dans les gares, ce qui serait la meilleure méthode de dépistage. La diminution des crédits empêchera dorénavant toute action de ce genre et permettra par conséquent l'extension de la fraude, ce qui sera cause d'un préjudice grave pour la santé publique.

L'autre courant estime que le remède n'est pas dans un renforcement du contrôle et dans la multiplication des surveillances. Là aussi, on est limité par les possibilités budgétaires.

Par contre, les pénalités appliquées sont généralement dérisoires et lorsqu'on se trouve en présence d'un cas de falsification caractéristique, la répression devrait être très sévère et le Département de la Santé publique très rigou-

scholen vallen, de hogere technische scholen, de arbeids-hoogescholen, enz.

In verscheidene landen, werden opzoekingen gedaan en kwam men tot pijnlijke vaststellingen: veel studenten zijn aangetast door gebreken en aandoeningen van de organen, die bijzondere maatregelen vereischen en, inzonderheid, het verblijf in rustoorden en sanatoria. Wij zijn gelukkig te mogen vaststellen dat men ook in België niet langer de oogen hiervoor sluit en dat men zich in de universiteiten bekommert om den gezondheidstoestand van de studenten voor wie speelvelden en overdekte zwembassins werden aangelegd, leergangen in lichamelijke opvoeding werden ingericht en waar de sport wordt beoefend onder geneeskundig toezicht.

Dit stel maatregelen zou echter moeten aangevuld worden met een geneeskundig onderzoek voor beroepskeuze. Op het oogenblik waarop de betrekkingen bij den Staat, evenals deze bij veel particuliere bedrijven worden voorbehouden aan dezen die er lichamelijk voor geschikt zijn, is het gebiedende plicht aan de jongelingen de verschrikkelijke teleurstelling te besparen, dat hun de toegang wordt ontzegd tot betrekkingen waarvoor zij door hun studiën een zware inspanning hebben moeten doen.

Van al deze maatregelen ten bate van de gezondheid van de jonge generaties en van dit permanent geneeskundig toezicht, zal men terecht een merkelijke verbetering van onze jeugd mogen verwachten, die, kloeker en meer gehard, beter zal toegerust zijn om den harden strijd om het bestaan met zijn terugslag op de gezondheid, tegemoet te treden.

*
**

Eens te meer, vestigen verscheidene leden van de Commissie de aandacht van den heer Minister op de vervalsching van de eetwaren.

Twee opvattingen kwamen tot uiting:

De eerste behelsde een protest tegen de inkrimping der sommen voorzien voor het toezicht op de eetwaren. Dit laatste kan slechts een utislag opleveren, indien het aantal af te nemen monsters groot is.

Verleden jaar, hebben de ter beschikking van dien dienst gestelde sommen hem toegelaten 's Zondags monsters af te nemen en menig bedrog met vleeschwaren op te sporen, alsook afnemingen van boter te doen in de stations, wat de beste opsporingsmethode zou zijn. De vermindering van de kredieten zal voortaan elke werking van dien aard verminderen en zal, derhalve, de uitbreiding van het bedrog in de hand werken, wat een ernstig nadeel kan opleveren voor de volksgezondheid.

Anderen zijn van meening, dat het redmiddel niet bestaat in een versterking van de controle en in de vernieuwvuldiging van het toezicht. Daar is men insgelijks beperkt door de begrootingsmogelijkheden.

Daarentegen, zijn de toegepaste strafmaatregelen in 't algemeen van weinig beteekenis, dan wanneer het noodig ware, bij de vaststelling van een kenmerkend geval van vervalsching, een zeer strenge beteugeling te treffen,

reux en matière de recours en grâce. Le falsificateur est plus coupable que le voleur : comme ce dernier, il trompe et s'enrichit injustement, mais, en outre, son acte douloureux nuit à la santé publique.

Il suffirait que le Ministre de la Justice voulût attirer l'attention des parquets généraux sur la nécessité d'apporter dans l'application des peines une rigueur légitime.

Quoi qu'il en soit, il est indispensable de protéger la population contre les agissements de ces aigrefins du commerce qui ruinent la santé publique.

*
**

La nécessité de la lutte contre les taudis a été évoquée une fois de plus au sein de la Commission qui a demandé que le Gouvernement saisisse d'urgence le Parlement de ses projets, touchant cette croisade d'intérêt primordial. Certains membres sont d'avis que, plutôt que d'affecter des sommes considérables à la multiplication des plaines de sport, stades de jeux, etc., il conviendrait tout d'abord de poursuivre de manière accélérée et méthodique la suppression de la lèpre des taudis. Est-il en effet une œuvre plus urgente et les bienfaits à en résulter, ne sont-ils pas seulement d'ordre sanitaire, mais aussi d'ordre social et moral ?

Dans son discours prononcé à la Chambre le 10 février 1938, à l'occasion de la discussion du budget de la santé publique, l'honorable ministre M. A. Wauters, a esquissé le problème dans son ensemble, rappelant d'une part la présence en Belgique de 100,000 taudis, soit 30,000 taudis proprement dits qu'il faut raser et 70,000 logements à améliorer; montrant d'autre part les énormes dépenses qu'entraîneraient leur démolition et la construction de maisons répondant aux conditions hygiéniques; suggérant enfin des solutions diverses qui devraient être examinées à fond.

Si la situation financière actuelle ne permet pas d'envisager les moyens préconisés, il est cependant nécessaire d'étudier la question, d'en préparer la solution à adopter dès que les conjonctures le permettront. Le plan d'ensemble préconisé par l'honorable ministre mérite une étude approfondie, non seulement au point de vue financier, mais aussi au point de vue juridique, puisqu'il soulève la question de l'habilitation de la Société nationale. Un plan méthodique dans la réalisation obtiendrait peut-être aussi pour cette entreprise des concours financiers bénévoles, soit sous forme d'affectation d'une partie des bénéfices professionnels en exonération d'impôts, soit sous forme d'un emprunt à intérêt très limité. Il fut signalé qu'en France, les sociétés commerciales qui affectent une partie de leurs bénéfices à la construction de maisons à bon mar-

terwijl het Departement van Volksgezondheid daarbij zeer streng zou moeten optreden wanneer het verzoeken om gratie geldt. De vervalscher is meer plichtig dan de dief: zooals dezen laatste, pleegt hij bedrog en verrijkt zich ten onrechte, doch, daarenboven, wordt door zijn bedrieglijke daad de volksgezondheid geschaad.

Het ware voldoende, dat de Minister van Justitie er toe besloot de aandacht van de parketten-generaal te vestigen op de noodzakelijkheid een gewettigde gestrengheid te toonen, bij de toe te passen straffen.

Wat er ook van zij, het is onontbeerlijk dat de bevolking wordt beschermd tegen de handelingen dezer handelsschuimers welke de volksgezondheid ten ondergang leiden.

*
**

Eens te meer, werd in den schoot van de Commissie gewezen op den noodzakelijken strijd tegen de krotwoningen, en werd gevraagd dat de Regeering ten spoedigste aan het Parlement haar ontwerpen zou voorleggen betreffende dezen kruistocht van hoofdzakelijk belang. Sommige leden waren van oordeel dat, in plaats van aanzienlijke sommen te besteden aan de vermeerdering van het aantal sportpleinen, speelvelden, enz., in de eerste plaats op versnelde en methodische wijze diende voortgegaan in den zin van de verdwijning van de kanker der krotwoningen. Bestaat er inderdaad een dringender werk, en zijn de er door op te leveren weldaden niet zoowel van medische als van sociale en morele beteekenis ?

In zijn redevoering uitgesproken in de Kamer, op 10 Februari 1938, bij gelegenheid van de behandeling der begroting van Volksgezondheid, werd door den heer A. Wauters een overzicht van het gezamenlijk vraagstuk gegeven, waarbij hij, aan den eenen kant, er aan herinnerde dat zich in België 100,000 krotwoningen bevonden, zijnde 30,000 werkelijke krotwoningen welke dienden gesloopt, en 70,000 woongelegenheden welke dienen verbeterd; anderzijds, werd daarbij gewezen op de aanzienlijke uitgaven welke hun afbraak voor gevolg zou hebben, alsook de bouw van huizen beantwoordende aan de hygiënische vereischten; ten slotte, werden daarbij de verschillende oplossingen voorgesteld, die het voorwerp van een grondig onderzoek dienden uit te maken.

Zoo de huidige financiële toestand niet toelaat thans de vooruitgezette middelen in aanmerking te nemen, is het nochtans noodig de kwestie in te studeeren en de oplossing er van voor te bereiden, welke zou kunnen worden getroffen, eens dat de omstandigheden dit zullen toelaten. Het gezamenlijk plan vooruitgezet door den achtbaren Minister verdient op grondige wijze ter studie te worden gelegd, niet alleen in financieel opzicht, maar insgelijks in rechtskundig opzicht, vermits hij de kwestie van de bevoegdmaking der nationale maatschappij aanroert.

Dank zij een methodisch plan van uitvoering, zou men misschien ook voor deze onderneming mogen rekenen op goedgunstigen geldelijken steun, hetzij door een deel van de bedrijfswinst vrij te stellen van belasting, hetzij onder den vorm van een leening met zeer kleine rente. Men wees

ché sont totalement exonérées de tout impôt sur cette partie de leurs profits.

Ce problème, lié à la suppression rapide des 30,000 taudis, revêt un aspect d'autant plus angoissant quand on sait que la plupart des familles nombreuses sont dans l'impossibilité de se loger décemment et surtout de posséder une habitation à bon marché. 89.65 p. c. des acheteurs des maisons de la Société Nationale ont moins de 3 enfants, 76.2 p. c. des locataires ont moins de 3 enfants. Ces constatations sont singulièrement significatives et doivent faire toucher du doigt, à ceux qui s'occupent d'améliorer les conditions de logement de la classe ouvrière, qu'il y a urgence à envisager le problème d'une façon différente. En effet, le maintien des taudis signifie en même temps des charges considérables pour compte de la collectivité, constituées par des frais médicaux et pharmaceutiques, par des secours en espèces ou en nature par les Commissions d'Assistance Publique, etc...

Dans l'intérêt général, dans l'intérêt de la race, dans un but moral il faut que les familles nombreuses parviennent — elles aussi et elles surtout — à se loger de manière convenable.

*
**

La commission insiste une fois de plus sur la nécessité de construire des maisons exclusivement à l'usage des vieux ménages qui permettraient à ceux-ci de passer ensemble les dernières années de leur vie, toute remplie par un dur labeur, des privations nombreuses et des soucis constants, supportés en commun. La Société Nationale des Habitations à Bon Marché a le devoir de pousser à la construction de semblables maisons, simples, faciles à entretenir, d'un loyer peu élevé en rapport avec les maigres ressources dont ces vieux couples disposent. Du même coup ce serait favoriser la disparition de bien des taudis dans lesquels croupissent ces vieux travailleurs qui ne peuvent payer des loyers élevés et qui ne veulent pas se quitter pour vivre séparément dans les asiles pour vieillards.

*
**

Au Sénat, lors de la discussion du budget de la Santé publique, un amendement à l'article 58 du budget fut proposé afin de mettre une somme déterminée à la disposition de la propagande contre l'alcoolisme. Cet amendement a été rejeté. Et cependant la propagande contre l'alcoolisme a sa raison d'être et doit être reprise. Si, d'une part, il est nécessaire de l'organiser et cela dès l'école en montrant les ravages faits sur les organes du corps humain, d'autre part, une augmentation des dépenses étant impossible, un autre moyen de propagande se présente tout en ayant l'avantage de ne pas coûter cher au trésor. Il consisterait à recommencer un cycle de Croisades de la Santé avec le but bien précis de propagande anti-alcoolique. Ces croisades seraient organisées dans tout le pays par le Ministère de la Santé publique et la Croix-

er op dat, in Frankrijk, de handelondernemingen die een deel hunner winst beleggen in het bouwen van goedkope woningen, volkomen vrijgesteld worden van elke belasting op dit deel van hun winst.

Wanneer men dit vraagstuk in verband brengt met de spoedige opruiming van de 30,000 krotwoningen, wordt het des te angstwekkender wanneer men bedenkt dat het meerendeel van de groote gezinnen in de onmogelijkheid verkeerden zich behoorlijk te huisvesten en vooral om een goedkope woning te betrekken. 89.65 t. h. van de koopers van huizen van de Nationale Maatschappij hebben minder dan 3 kinderen, 76.2 t. h. van de huurders, minder dan 3. Deze vaststellingen zijn treffend en een tastbaar bewijs voor dezen die streven naar een betere huisvesting van de arbeidersklas, dat het vraagstuk zonder verwijl van uit een anderen hoek moet bekeken worden. Inderdaad, het behoud van de krotwoningen brengt aanzienlijke lasten mede voor de gemeenschap, te weten, geneeskundige en pharmaceutische kosten, steun in specie of natura door de Commissiën van Openbaren onderstand, enz.

In het algemeen belang, in het belang van het ras, in zedelijk opzicht, is het noodig dat ook de groote gezinnen, en zij vooral, een behoorlijke huisvesting kunnen vinden.

*
**

De Commissie wijst nogmaals op de noodzakelijkheid woningen te bouwen uitsluitend ten behoeve van bejaarde echtparen die aldus samen de laatste jaren zouden kunnen doorbengen van een bestaan gevuld met zwaren arbeid, talrijke ontberingen en gestadige zorgen. De Nationale Maatschappij voor Goedkope Woningen heeft tot plicht den bouw te bevorderen van dergelijke eenvoudige, gemakkelijk te onderhouden woningen, met een huishuur in verhouding tot de geringe inkomsten waarover deze bejaarde echtparen beschikken. Aldus zou men tevens de verdwijning in de hand werken van menige krotwoning waarin deze bejaarde arbeiders een armmoedig bestaan leiden, daar zij geen hooge huishuur kunnen betalen en elkander niet willen verlaten om afzonderlijk te gaan leven in tehuizen voor ouden van dagen.

*
**

Bij de behandeling in den Senaat van de begroting van Volksgezondheid, werd een amendement op artikel 58 van de begroting voorgesteld, met het doel een bepaalde som ter beschikking te stellen voor de propaganda tot drankbestrijding. Dit amendement werd afgewezen. De drankbestrijding heeft nochtans haar reden van bestaan en zij mag niet worden stopgezet. Indien het, eenerzijds, noodig is ze reeds in de school te voeren, door te wijzen op de verwoestingen die het drankmisbruik op de menselijke organen aanricht en, anderzijds, een verhooging van de uitgaven uitgesloten lijkt, is er een ander propagandamiddel dat het voordeel heeft niet veel aan de Schatkist te kosten. Dit bestaat in het opnieuw inzetten van een cyclus van Gezondheidskruistochten met anti-alcoholische propaganda als doel. Deze kruistochten

Rouge, aidés par le comité national et les comités provinciaux, comprenant non seulement les ligues anti-alcooliques, mais encore tous les organismes soucieux de la santé publique, notamment les mutualités.

**

La Commission a aussi émis le vœu de voir le Gouvernement, alors qu'il est aux prises avec des difficultés financières, imposer davantage les concours de pronostics de football.

En effet, prendre semblable mesure serait faire non seulement œuvre d'assainissement moral — car personne n'ignore les trafics louches et illicites qui entourent beaucoup de ces organismes privés — mais aussi créer des ressources au profit de la santé publique. Si l'on imposait les pronostics de football d'un supplément de 5 p. c. on peut estimer le produit de cette taxe à 5,000,000 de francs, ce qui permettrait de donner des subsides plus larges aux sociétés d'éducation physique.

Le budget ne prévoit qu'un subside de 1,200,000 francs alors qu'il existe environ 20,000 cercles.

**

Une réforme qui semble s'imposer dans la rédaction du budget et qui serait de nature à y apporter plus de clarté, serait de grouper en un seul poste les dépenses relatives à une seule et même institution et qui actuellement sont dispersées sur plusieurs articles. Nous voulons citer comme exemple les dépenses nécessitées par l'Académie royale de Médecine et la Koninklijke Academie voor geneeskunde (voir art. 40, 44, 49, 50 et 51), le service des habitations à bon marché et le service du carnet sanitaire.

Il serait plus logique d'indiquer le montant général des dépenses en le décomposant en ses différents facteurs.

**

Le rapporteur fut chargé de poser des questions à l'administration de la santé publique.

Première question. — Communication de la liste complète et détaillée de tous les subsides accordés tant aux œuvres privées qu'aux institutions officielles pour :

- a) Groupement d'éducation physique de toutes natures;
- b) La création de plaines de jeux, sports et autres établissements d'éducation physique;
- c) L'entretien de ces mêmes plaines de jeux et établissements d'éducation physique (y compris l'intervention dans les traitements du personnel);
- d) La prophylaxie du cancer et autres œuvres comprises sous la dénomination « subsides ». Chapitre II, art. 48.

zouden over gansch het land ingericht worden door het Ministerie van Volksgezondheid en het Rood Kruis, met den steun van het nationaal comité en van de provinciale comité's die niet alleen de anti-alcoholische bonden omvatten, maar ook al de organismen die begaan zijn met de volksgezondheid, inzonderheid, de mutualiteiten.

**

De Commissie gaf ook den wensch te kennen dat de Regeering, nu zij met financieele moeilijkheden heeft te kampen, de voetbalpronostiekwedstrijden nog meer zou belasten.

Inderdaad, dergelijke maatregel ware niet alleen een werk van zedelijke gezondmaking, want iedereen weet aan welke verdachte en ongeoorloofde practijken vele dezer private organismen zich te buiten gaan — maar hij zou middelen opbrengen ten bate van de volksgezondheid. Indien men de voetbalpronostieken met een bijslag van 5 t. h. belaste, zou men de opbrengst van deze taxe op 5,000,000 frank mogen ramen, zoodat men ruimer toelagen zou kunnen verleen aan de vereenigingen voor lichamelijke opvoeding.

Op de begroting is hiervoor slechts een bedrag van 1,200,000 frank uitgetrokken, ofschoon er ongeveer 20,000 vereenigingen bestaan.

**

Een hervorming die zich schijnt op te dringen bij het opmaken van de begroting en die deze veel klaarder zou maken, ware het onderbrengen, onder één post, van de uitgaven betreffende eenzelfde instelling en die thans over verschillende artikelen worden verdeeld. Als voorbeeld halen wij de uitgaven aan voor de Koninklijke Academie voor Geneeskunde (zie art. 40, 44, 49, 50 en 51), den dienst voor de goedkope woningen en den dienst van het gezondheidsboekje.

Logischer ware het algemeen bedrag der uitgaven aan te geven en het in zijn verschillende factoren onder te verdeelen.

**

Aan den verslaggever werd opdracht gegeven vragen te stellen aan het bestuur van de volksgezondheid.

Eerste vraag. — Mededeeling van de volledige en omstandige lijst van al de toelagen die zoowel aan private als aan officieele werken worden verleend voor :

- a) Vereenigingen voor lichamelijke opvoeding van allen aard;
- b) Inrichting van speel- en sportvelden en andere inrichtingen voor lichamelijke opvoeding;
- c) Onderhoud van die speelvelden en inrichtingen voor lichamelijke opvoeding (met inbegrip van de tussenkomst voor de bezoldiging van het personeel);
- d) Kankerbestrijding en andere werken voorkomend onder de benaming « toelagen ». Hoofdstuk II, artikel 48.

Réponse. — Le rapporteur a reçu tous les renseignements demandés, mais ceux-ci sont de telle ampleur qu'ils ne peuvent être incorporés dans le cadre de ce rapport.

Le rapporteur les tient à la disposition des membres.

Deuxième question. — Quelles sont les mesures que le Gouvernement a prises pour mettre fin à la politique de l'O. N. E. (multiplicité inutile de consultations entraînant des gaspillages inadmissibles) ?

Réponse. — Au vœu de la loi du 5 septembre 1919, instituant l'Œuvre Nationale de l'Enfance, et à l'interprétation qui en a été donnée par M. le Premier Ministre, Ministre de l'Intérieur, en 1921, l'O. N. E. doit en matière d'agrégation d'œuvres, s'en tenir au texte de la loi et aux commentaires qui ont entouré ce texte lors de la discussion à la Chambre des Représentants. Il résulte, en effet, de l'art. 14 que lorsque les conditions réunies par cet article sont réalisées, l'O. N. E. n'a pas la faculté d'apprécier l'opportunité de l'œuvre.

La Chambre a exprimé, à cet égard, sa manière de voir en remplaçant les mots « pourra agréer » par le mot « agréera ».

La Chambre a donc nettement marqué son intention de voir ces œuvres agréées dès l'instant où les promoteurs se conforment à la loi.

Cette situation n'a pas changé.

Pour y mettre fin, il faudrait modifier la loi du 5 septembre 1919.

Une proposition de modification de la loi précitée a été déposée au Sénat par Mme Spaak et consorts, et a fait l'objet du document n° 131 de la Session 1936-1937. L'art. 8 (nouveau) est ainsi conçu :

« L'O. N. E. agréera une seule consultation de nourrissons par commune, une même consultation pouvant cependant étendre son activité à plusieurs communes, etc... »

*
**

Les nombreux problèmes qui ont été soulevés en commission, l'influence énorme que leur solution peut exercer sur la situation sanitaire de la population et par suite sur la situation économique du pays, prouvent combien est grande l'importance du département de la Santé Publique. Mais pour que celui-ci puisse donner le plus grand rendement qu'on est en droit d'espérer, il est indispensable qu'il reste autonome et qu'il englobe tout ce qui régit la santé publique à un titre quelconque. C'est du reste l'opinion de M. le Haut Commissaire Royal à la Réforme administrative, qui, le 19 novembre 1937, dans une lettre adressée à M. Van Zeeland concernant les cadres de la Santé Publique, signalait :

Antwoord. — De verslaggever heeft al de gevraagde inlichtingen bekomen, doch deze zijn zoo uitgebreid dat zij in het raam van dit verslag niet kunnen worden opgenomen.

De verslaggever houdt ze ter beschikking van de leden.

Tweede vraag. — Welke maatregelen werden door de Regeering getroffen, om een einde te maken aan de politiek van het N. W. K. (O. N. E.) (onnoodige vermeerdering van het aantal consultaties, waardoor onduidelijke verspillingen worden veroorzaakt) ?

Antwoord. — Naar luid van de wet van 5 September 1919, waarbij het Nationaal Werk voor het Kinderwelzijn werd ingesteld, en van de interpretatie dienaangaande verstrekt door den Eerste-Minister, Minister van Binnenlandsche Zaken, in 1921, moet het N.W.K.W. zich, op het stuk van toelating van werken, houden aan den tekst van de wet en van de commentaar waardoor die tekst werd omringd bij de bespreking in de Kamer der Volksvertegenwoordigers. Uit artikel 14 blijkt inderdaad dat, eens de bij dit artikel voorziene voorwaarden vervuld, het N. W. K. W. niet over de bevoegdheid beschikt om de gepastheid van het werk te beoordeelen.

In dit opzicht, heeft de Kamer haar zienswijze uitgedrukt door de woorden « kan toelaten » te vervangen door « toelaten ».

De Kamer heeft dus uitdrukkelijk haar inzicht te kennen gegeven, dat die werken zouden worden toegelaten zoodra de ontwerpers er van zich in regel stellen met de wet.

Die toestand bleef onveranderd.

Om er een einde aan te maken, zou de wet van 5 September 1919 dienen gewijzigd.

Een voorstel tot wijziging van voormelde wet werd bij den Senaat ingediend door Mevr. Spaak c. s., en maakt het voorwerp uit van stuk n° 131 van het Zittingsjaar 1936-1937. Het (nieuw) artikel 8 luidt als volgt :

« Het N. W. neemt per gemeente een enkele consultatie-inrichting voor zuigelingen aan, die evenwel haar werking tot verscheidene gemeenten kan uitstrekken, » enz. »

*
**

Uit de talrijke vraagstukken welke in de Commissie werden opgeworpen, uit den aanzienlijken invloed die door hun oplossing kan worden uitgeoefend op den gezondheidstoestand der bevolking en daardoor ook op den economischen toestand van het land, blijkt hoe groot het belang is van het departement van Volksgezondheid. Doch opdat dit laatste de grootste met recht gewenschte reëdering zou kunnen leveren, is het noodig dat het zelfstandig blijve en alles omvatte wat, in hetzij welk opzicht, verband houdt met de volksgezondheid. Dit stemt trouwens overeen met de opvatting van den heer Koninklijken Commissaris voor de Bestuurshervorming, die, op 19 November 1937, in een brief gericht tot den heer van Zeeland, nopens de kaders van Volksgezondheid, schreef wat volgt :

« Le Ministère du Travail et de la Prévoyance Sociale
 » devrait céder le service des Estropiés, le Service du Car-
 » net Sanitaire, le Service Médical du Travail, les Habi-
 » tations à bon marché, les Mutualités et l'Assurance en
 » vue de la maladie et de l'invalidité; le Ministère des
 » Travaux Publics devrait transférer le Service d'Epura-
 » tion des Eaux; le Ministère de la Justice devrait trans-
 » férer le Service des Aliénés, le Conseil des Ecoles de
 » Service Social ainsi que le Service qui s'occupe des aveu-
 » gles, sourds-muets et enfants anormaux. »

D'autre part, pour qu'un ministère de la Santé Publique
 ainsi conçu puisse donner le maximum de rendement il est
 nécessaire que ses services soient groupés dans un im-
 meuble unique et non plus dispersés dans quelques
 neuf locaux disséminés dans la capitale; qu'enfin et surtout
 il conserve son caractère technique médical dont il doit
 s'inspirer dans la constitution de ses cadres et l'organisa-
 tion de son travail.

*
**

La Commission a adopté le rapport à l'unanimité moins
 une abstention.

Le Rapporteur,
 C. DEJAEGER.

Le Président,
 F. VAN BELLE.

« Door het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg
 » zou afstand dienen gedaan van den Dienst voor vermink-
 » ten, van den Dienst van het gezondheidsboekje, van den
 » Geneeskundigen Arbeidsdienst, van den Dienst voor
 » Goedkoope Woningen, van de Mutualiteiten, en van de
 » Verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ziekte en
 » invaliditeit; door het Ministerie van Openbare Werken
 » zou de Waterzuiveringsdienst moeten worden afgestaan;
 » door het Ministerie van Justitie, den Dienst voor Krank-
 » zinnigen, den Raad der Scholen voor maatschappelijk
 » Dienstbetoon alsook den Dienst die zich bezighoudt met
 » de blinden, doofstommen en abnormale kinderen. »

Anderzijds, en opdat een aldus opgevat ministerie van
 Volksgezondheid de grootst mogelijke rendeeing zou
 kunnen opleveren, is het noodig de diensten samen te
 brengen in een enkel gebouw, in stede van ze verspreid te
 laten in een negental gebouwen der hoofdstad; ten slotte en
 vooral, moet het zijn technisch geneeskundig karakter
 bewaren, waarmede het rekening dient te houden bij de
 samenstelling van zijn kaders en de inrichting van zijn
 arbeid.

*
**

Het verslag werd, op één onthouding na, door de Com-
 missie eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,
 C. DEJAEGER.

De Voorzitter,
 F. VAN BELLE.